

ชื่อเรื่อง คำสอนในวรรณกรรมอีสานเรื่อง สร้อยสายคำ

ผู้วิจัย อุษาวดี วรรณประภา

ปริญญา ศศ.ม. (ภาษาไทย)

กรรมการที่ปรึกษา ผศ.พรชัย ศรีสารคาม

ประธานกรรมการ

ผศ.ประทวน บุญปก

กรรมการ

ผศ.ดร.กัลยา กุดสุวรรณ

กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๒๕๕๔

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคำสอนในวรรณกรรมอีสานเรื่อง สร้อยสายคำ โดยรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร ศึกษา และเสนอผลการวิจัยโดยวิธี พรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยวรรณกรรมเรื่องสร้อยสายคำ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดจาก คลองสิบสี่ มาเป็นแนวทางในการวิจัย พบว่า วรรณกรรมเรื่องนี้ปรากฏคำสอนต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยจำแนกได้ ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มแรก หลักปฏิบัติสำหรับผู้ปกครอง ปรากฏคำสอน ๕ เรื่อง ได้แก่ ความเที่ยงธรรม ความไม่เบียดเบียนผู้อื่น พรหมวิหาร ๔ การตั้งตนไว้ชอบ และ การไม่โอ้อวดหลงตน กลุ่มที่สอง หลักปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์ ปรากฏคำสอนเรื่องเดียว ได้แก่ आयตนะ ๖ หรือผัสสะ กลุ่มที่สาม หลักปฏิบัติสำหรับบุคคลทั่วไป ปรากฏคำสอน ๑ เรื่อง ได้แก่ เรื่องแรกหลักเกี่ยวกับการประกอบพิธีกรรม เช่น การประกอบพิธีแต่งงาน การประกอบพิธีเกี่ยวกับศพ การปฏิบัติเมื่อปลุกบ้าน เป็นต้น เรื่องที่สอง หลักปฏิบัติโดยยึดหลักธรรมคำสอนและความเชื่อ คำสอนเกี่ยวกับหลักธรรม ได้แก่ สอนให้ละอกุศลมูล ไม่ให้ลัทธิทรัพย์ มีความกตัญญู รู้จักให้ทาน และให้รักษาศีล เป็นต้น คำสอนเกี่ยวกับความเชื่อ ได้แก่ เรื่องบาปกรรม นรกสวรรค์ โหราศาสตร์ เรื่องที่สามหลักปฏิบัติโดยยึดจารีต ปรากฏ ๒ เรื่อง คือ เรื่องแรก จารีตการครองเรือน ปรากฏคำสอนการครองเรือนสำหรับพ่อแม่ สามิภรรยา ลูกสะใภ้ลูกเขย ญาติพี่น้อง และเรื่องที่สอง จารีตการครองตน ปรากฏคำสอนการครองตนสำหรับสตรี และสำหรับบุคคลทั่วไป

TITLE : Teachings in the Northeast Literature entitled 'Soi Sai Kham'

AUTHOR : Usavadee Wannaprapa **DEGREE :** M.A. (Thai)

ADVISORS : Asst. Prof. Ponchai Srisarakam Chairman
 Asst. Prof. Prathuan Boonpok Committee
 Asst. Prof. Kanlaya Kunsuwan Committee

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2011

ABSTRACT

This thesis aimed to study teachings in the Northeast literature entitled 'Soi Sai Kham' by researching from the original book palm of Ban Pa Kha Temple, Tambon Na Kham Yai, Amphoe Khueng Nai, Ubon Ratchathani Province and by interviewing some local scholars. The research was performed during November 2008 to May 2010 and presented with descriptive analysis.

After researching on the Northeast literature entitled 'Soi Sai Kham' with the concept of Khlong Sib Si as a guideline, various teachings were found and could be categorized into 3 groups. Group one, administration, includes 5 teachings; justice, not encroach others, four principles of virtuous existence, be righteous, and not boast. Group two, monks' practices, includes 1 teachings; the six senses. Group three, people's practices, includes 3 teachings; rituals such as wedding, funeral, and building a house, practices based on religious teachings such as refraining from bad deeds, not to steal, be grateful, learning to give, and observing precepts, practices arising from the belief in karma, hell, heaven, and astrology. convention of people in social, is teachings about how people should act such as parents, husband and wife, son and daughter in law, relatives, and other traditions.